

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-05-23
Besvaras senast
2025-06-13

Till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:694 Arbetsmiljön i hemtjänsten

Äldreomsorgen har högst andel sjukskrivningar på hela den svenska arbetsmarknaden. Enligt tidningen Arbetet är sjukfrånvaron bland hemtjänstanställda dubbelt så hög jämfört med andra branscher. Kritik har länge framförts mot detalj- och budgetstyrning som skapar en verksamhet som alltför ofta präglas av bristande kvalitet och dålig arbetsmiljö.

Till följd av de höga sjukskrivningstalen, den höga personalomsättningen samt faktumet att många anställda inte orkar arbeta heltid ska Arbetsmiljöverket fram till i maj nästa år granska över 700 arbetsplatser inom hemtjänsten. Det är i myndighetens senaste arbetsmiljöundersökning som det framgår att hemtjänstpersonal anmäler arbetssjukdomar och arbetsolyckor med sjukfrånvaro dubbelt så ofta jämfört med andra yrkesgrupper. I kombination med en åldrande och alltmer vårdkrävande befolkning blir ekvationen ”ohållbar”, menar myndigheten.

I Trollhättan är hemtjänsten dyrare än i andra kommuner och ska därför effektiviseras genom nedskärningar, vilket slår hårt mot arbetsmiljön, enligt personal och fackliga företrädare. De vittnar om pressade arbetsscheman, brist på pauser samt personal som mår dåligt. Vissa tar medicin för att slippa få mens på jobbet och dricker mindre under arbetsdagarna för att inte behöva gå på toaletten.

SKR beskriver i en fördjupad analys av äldreomsorgen att antalet personer som är 85 år och äldre kommer att öka med 60 procent fram till 2034. Enligt SKR är äldreomsorgen den verksamhet i kommuner där behovet av anställda beräknas öka som mest till följd av demografin under kommande tioårsperiod, samtidigt som det är svårt att rekrytera på vissa håll. SKR har utifrån sin analys tagit fram tre scenarier för utvecklingen de kommande tio åren, där huvudscenariot innebär en personalökning med 25 procent, eller 51 800 personer. Arbetsmiljön är ett stort hinder för att rekrytera personal till hemtjänsten.

Ett framträdande skäl till den bristande arbetsmiljön är minutstyrningen inom hemtjänsten. Kommunal lyfter flera förslag för att komma åt minutstyrningen och förbättra villkoren inom hemtjänsten. Bland annat vill man slopa den strikta minutstyrningen. I stället vill man att hemtjänsten ska styras med tillit till arbetstagarnas kompetens och yrkeskunnande samt att arbetstagarna ska medverka vid planering och anpassning av arbetsinsatser. Vidare anser man att

arbetstagarna ska involveras vid framtagning och upphandling av nya tekniska lösningar och att biståndsbedömning och kostnadsansvar hålls isär. Man vill även införa nationella riktlinjer om rätt bemanning. Slutligen lyfter man att lagen om valfrihet (LOV) bör avskaffas inom hemtjänsten.

Mot bakgrund av de bristande arbetsvillkoren inom hemtjänsten och de växande framtida behoven vill jag fråga statsrådet Anna Tenje:

Avser statsrådet att ta några initiativ för att åtgärda bristerna i hemtjänsten och locka fler till yrket?

.....

Nadja Awad (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck